

NŐVILÁG!

HETILAP A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj helyben kiadóhivatalból elhordva negyedévre 1 ft. 15 kr., félévre 2 ft. 30 kr., egészévre 5 pft. — Vidékre postán vagy helyben házhoz hordatva negyedévre 1 ft. 30 kr., félévre 3 ft., egészévre 6 pft.

Szerkesztő szállása : Sebestyén-tér 3. szám. Kiadó-hivatal : Pesten egyetem-utca 4. szám.

Czári kegy.

BESZÉLY.

(Vége.)

És itt szabadjon megemlékeznünk Ivánról, Oroszország akkori szeretetre méltó czárjáról.

A világ őt rettenetesnek nevezé, mert az embereket olybá vette, mint gyermek bábjait.

A muszkák büszkék voltak reá, de egyszersmind kegyetlenül rettegtek tőle.

Környezete pedig nagyon találékony eszü, tréfás embernek tartotta. Az igaz, tréfái néha a muszkák által is túlmuszkásoknak ismertettek el, (a kikkel e tréfák elkövettettek, nem adák véleményüket, mert rendesen a más világon ébredtek föl.)

E szeretetreméltó férfiú egykor egy bojárját avval vádolva, hogy a főhatalomra törekszik, trónra ülteté, ki-

rályi pálczát adott kezébe, s akkor át-döfte szívét; egy lelkészét löporos hordóra állítva légbe röpítetté, hogy hamarább juthasson a mennyországba; egy bojárjának csupa mulatságból le-metszette fülét, miért a bojár köszönetet mondott, hálálkodva, hogy a czár kegyes volt füleivel beérni, s nem méltóztatott fejét leütni. Ez nagyon megtetszett Ivánnak s gazdagon megajándékozta az ildomos gentlement, kinek kettős haszna volt szerinte, mert gazdag is lett, és senki nem nevezhette fülesnek, ha mindjárt kedve jött is a legnagyobb számárságokat elkövetni.*)

Ezen adomákból, miket a történet

*) Lásd : Oroszország története.

híven följegyzett, láthatni, mily lelkiösmeretesen igyekezett Iván a világ által reá ruházott „rettenetes“ tiszteletbeli czimet kiérdemelni; láthatni, milyen tréfás, leleményes és nagylelkű volt ez a czár, ki több más ujitásokkal egyetemben a nyuzást is divatba hozta.

Nem lehet említetlenül hagynom, minő leerekeszkedő volt alattvalóinak szép hölgyei iránt. — Fölemelte azokat magához, azután ha rájok unt, férjhez adta, vagy sajátkezüleg felakasztatta, néha kincsekkel halmozta el, a mint épen szeszélye magával hozta.

Olga jól ismerte hiréből a szeretetre méltó czárt, és félt csak reá is gondolni, e mellett a szegény gyermek szüziestisztaságában óhajta szerelmét megtartani jegyesének, kitől oly kiméletlenül elszakíták.

Az ő keble annyira tele volt fájdalommal, hogy azt nem bírta — tán nem akarta — a czár előtt is elrejtteni, pedig tudta, hogy Iván a mosolygó arcokat szereti, ölelő karok között óhajta kéjelegni, s a ki hozzá hidegen közeledik, eltaszítja magától a halál hideg karjai közé, míg sokakat azok közül, kik a kéjhabzó poharát nyújtják eléje, kincsekkel jutalmaz.

Ah de itt a czár hatalma megszűnt, itt koldussá leve; ő nem tudott e hölgynek oly nagy becsü kincset adni, mint minőt tőle akart elrabolni.

Hogy ne zokogott volna a hölgy, midőn tőle boldogságát, becsületét kívánták.

Hogy ne fordult volna el utálattal attól, ki üdvét rabolja el, és mégis üdvöt követel tőle.

Az oprischnákok is megszánták a szenvedő hölgyet, pedig Iván ezen rettegett testőrei, kik irtózatoss jelvényül kutya koponyát hordoztak nyeregkápaikban, s pusztítottak, hol csak lehetett, nem voltak valami vajszivű emberek; — az igaz, rég ismeretes a női könyek hatalma, s így nem csoda, hogy egy pár vad moszkó testőr szívét is meglágyíták. Hiszen azok is emberek voltak, ők is elgondolák, mikép nekik sem okozna nagy gyönyörüséget, ha

elragadnák kedvesöket, — aztán olyan fiatal és olyan szép volt az a leány, mint egy harmatos nyiló virág, — Oroszország hideg ege alatt pedig oly kevés virág terem. . . .

Vigasztalák a mint tölök kitélt.

A Kremlbe érve a czár termeibe vezetétek.

Iván távozást inte testőreinek.

Bevezeté a falevélként reszkető hölgyet — ki gépileg követé — egy díszes terembe, hol tömérdek kincs hevert. — Drága gyöngyök, köves ékszerek, mik a szemet kápráztatják, s néha hiu lánykáknál elnémitják a sziv nemesb szózatát.

Elmondá Iván, hogy ez mind az övé leend, s ha többet óhajta, ha egyetlen mosolyát látandja, még többet is ad.

Olga nem felelt, hiszen szegény gyermek akarva sem birt volna egyetlen szót is kiejteni remegő ajkain.

Iván ismét vigasztalá, hogy majd vissza adandja jegyesének.

A leány földre szegzett szemeiből két nehéz könnycsepp hullt alá.

A czár kéjittasan nézé a szenvedő leányt, ki ama perczen ezerszer te szebb volt, mint midőn először látá. — Oda rohant hozzá, és átakarta ölelni.

Olga térdre omolt s kezeit összekulcsolva szivreható remegő hangon kérte a czárt Istenre s mindenre, mi szent előtte, hagyja őt bánthatlanul, számüzze őt biralma legkietlenebb, legvadabb részébe, csak engedje őt távozni e fényes palotából, adja őt vissza jegyesének, és ő bele foglalja imájában, áldani fogja egész életén át.

Hasztalan.

Iván szive nem lágyult meg, hanem ereiben még szilajabban szökelt a vér, hisz az a hölgy önátkául perczenként szebb lön, a mint ott térdelt és szeméit befátyolozák a könyek, arcját a felindulás, fájdalom és szégyen hófehérré festék, majd ismét rózsa pirba usztaták.

Ah a czár is remegni kezdett, remegni a kéj sovártól, többé nem gondolt vigasztalásra, rábeszélésre, hanem

erővel ragadá karjai közé a hasztalan küzdő hölgyet.

Olga elveszté eszméletét.

Midőn magához tért, megbecstele-
nítve tudta magát, jegyeséhez méltat-
lanná téve ön hibáján kül, az örület
szélén.

— Légy átkozott — sikoltá az öt
csókjaival elhalmozott Ivánnak, s a
hosszu kést, mit a czár ó-moszkó divat
szerint aranylánczon övébe szokott hor-
dani — megragadta, hogy ön szívét át-
döfje vele.

Iván gyanakodó és félénk volt. *)
Hallva a szerencsétlen hölgy átkát, lát-
va, hogy az kését ragadta meg, rémület
szállotta meg s félre ugorva segély után
kiáltozott.

A berohanó udvaroncok aléltan
lelék a hölgyet, Ivánt pedig dühtől
szikrázó szemekkel.

— Vigyétek e felségáruló hölgyet,
ki ellenem merte emelni kezét. Örizzé-
tek jól. Holnap feltartandom nászát. —
És e szavaknál vadul nevetett.

Oh e nevetés!

E nevetés hallatára elhalványultak
mind, kik a teremben voltak, még Iván
legmeghittebb emberei is.

A leányt elhurczolták.

Iván dühtől remegve, vérrel aláfu-
tott szemekkel nézett utána.

Másnap rémület szállta meg az örök
város lakóit.

A főbb téren tizenhatszáz bitó emel-
kedett.

Mindenik bitó mellett ott állt egy-
egy bakó.

Háromszász elítélt — kiket Iván
puszta gyanura fogatott el, várta irtó-
zatos végóráját.

És ez még nem volt minden, mi
azon napon vala történendő — e rémes
hir futá be a várost.

Oh valjon, mi fog még történni?

Senki sem tudta.

A lakosok elbujdostak, hova csak
lehetett.

A felbőszült Iván erre parancsot
adott ki, hogy minden, kinek élete ked-
ves azonnal megjelenjen a főtéren.

Azonnal megtelt a tér.

A nép reszketve várta, mi törté-
nend.

Ekkor megjelent a czár pompás
dísz-öltözetben az általa alakított strel-
czek s hü testőrei kíséretében.

— Moszkva népe — szólt a czár
— ma az árulókat megakarom büntetni,
jól teszem-e?

— Éljen a czár, halál minden ellen-
ségére — kiáltá a tömeg.

Iván csendet parancsolt. — Arczán
mosoly futott végig.

Oh a czár nagyon tréfás ember volt,
és azon nap legszebb tréfáinak egyikét
hajtató végre. — Hogy ne mosolygott,
hogy ne nevetett volna.

— Moszkva népe! Itéletem végre-
hajtása után nászra hílak meg. Itt e
téren akorom fentartani birodalmam
egyik nemese és Moszkva legszebb
leányának nászát.

Éljen a kegyelmes czár — kiáltá is-
mét a sokaság.

Midőn az elítéltek egyről egyik
mind kivégeztettek, oda vezették a czár
elé a félig halott leányt, az ősz Stolke-
noit és Ozinofot.

— No-s Stolkenoi hü jobbágyom,
midőn én megigérttem, hogy feltartan-
dom leányod nászát, te megakartál vele
szökni. Lásd én mégis megtartom adott
szavamat, és hogy annál díszesb legyen
az ünnepély, meghívtam Moszkva né-
pét is.

— Éljen a czár — hangzott ezer
meg ezer torokból.

A nép látva Olgát fényes nászöl-
tönyben, Stolkenoit és Ozinofot pedig
örizet alatt ugyan, de bilincsek nélkül,
azt hívé, hogy Iván lelkében egy nemes
eszme támadt, s az iménti szigorának
emlékét kegyelem ténnyel akarja ki-
törölni szívökből.

Ez édes csalódás nem sokáig tar-
tott, alig pár perczel később a főbör-
tönör lépett elő, egy rém alakot ki-
sértetve kemény örizet alatt maga
előtt.

*) Lásd : Oroszország története.

A tömeget iszonyat szállta meg, talán a történetek homályos sejtelme.

— Valjon miért vezetik e rémalakot a czár elé, hisz ez az a gyilkos, gyújtogató, templom-feltörő, kit csak azért nem végeztek eddig ki, mivel a halál igen csekély büntetés számára — suttogák egymásnak.

És a népnek igaza volt.

Azon ember egy szörny volt, a ki nem gyűlölet, haszonvágy, boszúból vétkezett, hanem, kinek a bűn éltető lége, gyönyöre volt, kit talán csak azért türt a gondviselés a földön, hogy látva őt, hallva róla, eliszonyodják még a gonosztevő is a büntől.

Iván ez emberhez fordult.

— Akarsz-e szabad lenni?

A gonosztevő vállat vonított.

— Akarsz-e fegyenczből büntetőlenni?

Az elítélt fölemelé fejét, szemei villogtak.

— Akarok.

— Tehát szabad vagy. Ime Moszkva népe, én e hölgy nászát felakartam tartani, őt boldoggá, gazdaggá tenni, és e hölgy ellenem emelte kezét. Atyja, jegyese összeesküvést szöttek ellenem.

— Halál az árulókra — kiálták néhányan.

— Igen, bűnhődjenek, de azért szavamát mégis beváltandom — mondá Iván.

A czár intésére az öreg Stolkenoit és Ozinofot oda hurczolták egy bitó alá. —

— Ime — szölt a megkegyelmezett

fegyenczhez, vedd a bárdot és hajtsd végre e két felségárulón a nép ítéletét.

A gonosztevő végrehajtá az ítéletet, azután magasra emelve a legurult főköt harsány hangon kiáltá :

— Ekint bűnhődnek a czár ellenségei.

A nép néma maradt.

Olga csöndesen zokogva borult a véres hullák mellé.

— Jer és vedd jutalmadat, szölt Iván a bakóhoz. Én Moszkva legszebb leányát — ki egy czárt is kicsinylett — adom nődül s nászadat itt e helyen tartom. Vigadj Moszkva népe, mert ma a szép Olga lakadalmát tartjuk föl.

A nép szive csordultig telt keserűséggel. Ajkaik némák maradtak, de a ki a szivekben tud olvasni, oh az tudá, mi lealázó fájdalmas érzet él ott benn a keblekben.

A fegyencz oda rohant arájához, hogy átölelje véres kezeivel.

— Vissza gyilkos — orditá a hölgy az örület kifejezésével tekintetében. — Átok reád Iván.

A fegyencz karjai közé ragadá Olgát.

— Ölj meg, ölj meg és áldani foglak.

A gonosztevő tagadólag rázta fejét, hanem az ég könyörült rajta.

A leány szive megrepedt.

Iván elégületen hagyá el a tért, neki nagyon tetszett ez az eredeti tréfa.

Gr. Lázár Kálmán.

Eredeti divattudósítás.

Brüsszel, jun. 17. 1857.

Kedves barátném! A városiak lassanként falura kezdenek költözni, de azért nem kevésbé népesek az utcák; mert nyaránként igen sok idegen gyűl itt össze, kik Párisba, Londonba, vagy valami tengeri fürdőbe készülnek, s itt, e kellemetes és nem igen drága városban, pár hetet, vagy holnapot töltenek.

Ha le akarnám neked irni, minő furcsa s szokatlan öltözeteket lát az ember olykor az idegen hölgyeken s férfiakon, kivált az angolokon s amerikaiakon, nem csak lapokat hanem könyveket lehetne avval betölteni. Ha aztán darabig itt mulatnak, félre teszik régi öltönyeiket s az idevaló divat szerint öltözködnek; csak hogy többnyire kissé tarkábbak s czifrábbak a brüsszeli lakosoknál.

Ide való hölgyön például nem látsz soha más színű mantille-t mint feketét vagy fehérret, s ruháik, kalapjaik sem igen tarkák. — Arra is vigyáznak, hogy a színek jól illjenek össze. Zöld vagy lilaszín ruhához — hogy csak egy példát mondjak — senkinek se jut eszébe kék kalapot hordani; s mivel nem lehet az embernek annyi kalapja, hogy minden ruhához illő legyen, igen sok fehér kalapot lehet itt látni; vagy szalma kalapokat fehér, szalmaszín s barna szalaggal, melyeket minden színű ruhához lehet viselni.

Mind ez a nagyobb számról szól; mert hogy itt is vannak oly gazdag hölgyek, kik annyi kalappal s ruhával birnak, hogy az effélére nem kell ügyelniök, magából értetik.

Még egy más jó szokásuk van az idevaló hölgyeknek, t. i., hogy nem szoritják magokat oly igen nagyon, s ruháik nincsenek oly feszesen varrva mint nálatok vagy Bécsben.

Itt nem léteznek női szabók; minden női öltözetet a varrónők készítenek, kik nem használnak annyi halhajat, mi által hajlékonyabbnak látszik a termet.

Az igen szoros fűzködés, vagy az igen szűk ruha, nem csak ártalmas az egészségre nézve, hanem minden szépészeti fogalmat is sért.

Itt minden vasárnap egy óraker délután zene szokott lenni a parkban, hol az egész brüsszeli elegans világ összegyűl.

Mult vasárnapon a brabanti herceg s hercegné is ott voltak, és pedig minden kíséret nélkül; még inas sem követte őket, s midőn két óra tájban égi háborúval fenyegetett az idő, ők is haza siettek gyalog, mint a többiek.

A hercegné öltözete nagyon csinos és izlésteljes volt. Fehér mousseline ruhából állott az, négy volants-al. Mindegyik volants-on himzett entredeux létezett, aztán valencienne csipke entredeux, s a végén elég széles valencienne csipke.

A csipke entredeux alá meggyiszin selyemszalag volt varrva, s a ruha dereka is avval volt ékítve.

A mantille fehér brüsszeli application csipkéből áll, meggyiszin szalagcsokrokkal, s a kalap fehér tülle és blondeból, meggyiszin strucztollal.

A ruhák még mind egészen montant-ra csináltatnak, s a legmelegebb napokon sem lát az ember nyitott derekat.

Nagyon divatoznak a florentini szalmakalapok, de a finomabbak oly drágák, hogy csak gazdag hölgy fizetheti meg árukat. — A legujabbak e kalapok közt színesek; egy zöldet láttam, mely igazán gyöngyörű volt. — Ékítése pelargonium koszoruból állt.

Igen divatosak, — kivált reggeli öltözetnek, a piqué ruhák; de mivel aránylag nagyon drágák, csak csekély számban lehet azokat látni.

Többnyire rajzok en colonne, en pente, vagy a quilles, — a három kitételnek csak egy értelme van, — disztik e ruhákat, melyek 50—55—60 frankba kerülnek.

Mult héten tartatott Tervürenben — (egy jócska falun, nem messze Brüsszeltől, hol a brabanti hercegnek csinos falusi kastélya van) — a szokásos nagy lóvásár.

Az egész brüsszeli szép világ oda szokott e napon rándulni, bár esze ágában sincsen lovat venni.

A tervüreni kastély tágas istállóiban vannak a lovak felállítva, melyek aztán sorba kivezettetnek egy nagy gyepes udvarra, s ott a vevőknek elő mutattatnak.

A legszebb s legjobb lovak, vagy inkább ezeknek tulajdonosai, érdempénzeket nyernek, melyekre igen büszkék szoktak lenni.

A gyepen nagy, zöld lombos sátor állítatik fel e napra, hol az összegyűlt, csinosan öltözött nősereg helyet foglal, míg az udvar számára kisebb, de sokkal díszesebb sátor áll készen.

A férfiak, kik a sorompókat, melyek a kerékded gyepelapok körülveszik, át akarják lépni, kénytelenek egy jegyet venni, mely tíz frankba kerül; de e jegy egyszersmind sorsjegy is, és avval egy szép lovat lehet nyerni.

Az idén a legszebb idő lévén, igen számosan jelentek meg a brüsszeli Tervürenben, annyival inkább, mivel nem bizonyos, ha jövőben tartatni fog-e még Tervürenben e lóvásár, vagy valami sokkal távolabb eső helységbe költöztetik, melynek nevét elfelejtettem; mivel azt beszélük, hogy a herceg ezentúl a nyári hónapokban lakni fogja a tervüreni igen egyszerű kis kastélyt.

Tegnapelőtt vette kezdetét a fiatal zenészek nagy versenye, melynek eredménye nagyon fontos a győztesre nézve; mert az négy esztendőn át a kormánytól évenként 2500 frankkal segítetik, hogy külföldre — nevezetesen Német- és Olaszországba — utazhassák, s tanulmányait gond nélkül folytathassa.

A versenyzők 25 napra külön-külön tárgaszobába záratnak, s ott mindennel a mi

szükséges ellátatnak; de onnan ki nem mehetnek, s látogatásokat nem fogadhatnak.

Ott nagyobb zeneműven dolgoznak, melyet a 25 nap alatt el kell végezniök.

E zeneművek aztán az egész ország hét legnagyobb zenetudósa által megbíráltatnak, s az e célra kitűzött napon, a győztes neve ünnepélyesen kihirdettetik.

Jósika Júlia.

H i h e t e k - e ?

Alig mertél reám nézni,
El-elakadt lélekzeted,
Nem vártad, hogy találkozzunk,
Édes hangod úgy reszketett . . .
Hihetek-e!

Tündérazcod pirulásán
Azt a hajnalt láttam égni,
Honnan áldott melegével
Fényes nap is süthet még ki . . .
Hihetek-e!

Kicsi kezed a mint fogtam,
Ugy remegett az, kezemben;
Nem akartad visszahúzni,
De meg én sem eresztettem . . .
Hihetek-e!

Szived sebes dobbanása
Mit dobogott, mit beszéle?
Mondta-e hogy most ölel csak
A boldogság szent füzére? . . .
Hihetek-e!

Óh mondd, hogy nem, hogy csalódom,
Hogy ne higyek . . . mindez semmi,
S drága arczod zavarában
Meg fogom e két szót lelteni:
Hiszek! Hiszek! . . .

Dalmady Győző.

A női képzés és nevelés világából.

(Folytatás.)

A festészet és rajzolásra is több értelmiség inkább, mint gyakorlat lenne óhajtan-dó. Mert azon kevés nő is, ki ezekre hivatást érez, a kitartás korlátoltságánál fogva, nem fogja nagyra vinni. De a jó festvényt a rosztól mindnyájunknak meg kell különböztetni tudni, a festészet fejlődéséről, a különféle festészeti iskolák, és azok egymáshoz viszonyáról mindnyájuknál szükségesek az ismeretek. — Jó könyvek által ez áttekintést könnyen meg lehet szerezni. A házi foglalatosság fáradalmait, lelkünk foglalkodtatásával legédesebben lehet kipihenni. Nagy gon-

dok után, képzeletünknek nyissunk szabad tért.

Sokan tán azon ellenvetést teszik, hogy nem mindenki lehet oly helyzetben, hogy lelkét nagy mesterek művein képezhesse, a mi ugyan igaz, de a mostani közlekedési eszközök gyorsasága nem teszi-e mindnyájunknak lehetővé, hogy a művészetek Mekkáját olykorolykor fölkeressük? Minden nagyvárosnak van muzeuma, minden társaskörben föl lehet egyik vagy másik jó képet találni, és az aczél- vagy kőmetszetek mindenkinek adhatnak a művész eredeti festvényéről fogalmat.

És főleg falun nagy nyereség a gyermekre, ha a természetet is művészi szemekkel tanulja tekinteni. Oly gyakran halljuk, hogy a művész, ha föladatának meg akar felelni, a természetből mindig valamely eszmét emeljen ki; miért ne keresnők fel mi is ez élvet festék és ecset nélkül magában a természetben? Ki hogyan tekinti az előtte fekvő tárgyakat, a szerint az élvek is különféle. Az esti ég szin pompájának, a mezők üde zöldjének, a hó csillogásának minden gyermek örül; tanítsuk csak őket a fény és árny változatait figyelemmel kísérrni, mutassuk meg nekik a tárgyakat különféle oldalról, s engedjük meg nekik a táj legszebb részét saját izlésük szerint fölkeresni, — meg fogjuk látni, hogy a legáldásosabb eredményekre jutottunk. Művészi szem mindenek fölött! Így azután az egyszerűben is ép úgy érezzük a szépet, mint az Alpések lábainál. A szép a természetben majd kisebb, majd nagyobb mértékben jelenkezik, de valami sajátságosan jellemzőt mindenütt találunk.

Itt találom helyén a szinművekről is szólni. Hogy ezek által az izlés finomul, a a költői hajlamok ébresztetnek, a kedély és itélőerő pedig elevenül, tapasztalásból tudjuk. Ha alkalmunk van gyermekeinket valamely jó darab adatásakor színházba vinni, ne hagyjuk magunkat némely hosszú ábrázat által visszariasztatni. Mindenesetre jó darabot nézzünk meg, jól rendezett színházban, hol a költészet mesterművei nem bohóczalakok által játszatnak el, kiknek látása tapasztalatlan gyermeket csak zavarba hozna, és a jó izlést megsértené. Azonban mértékleteseknek és vigyázóknak kell lennünk, nehogy a képzelő erő más lelkierők kárára tulnyomóságot nyerjen, vagy a jó vetés közt konkoly is növekedjék. Korunkban szokás a fiatal lánykákat nyelvgyakorlat végett sima francia vigjátékokba is vinni, de ez megbántása a gyermeki sziv ártatlanságának. Mikor ezt egy könnyelmű anyának értésére akartam adni, azt felelé, hogy oly szenvedély-harcokat látni, melyeket Schiller és Schakespeare rajzoltak, még veszedelmesebb. Ezt alig hiszem. A közönségest, ha kellemes külsőben jelenik meg, a fiatalság hamar megszokja, a rosztól, ha az fenyegető alakban lép föl, félni tanul,

és a szenvedélyekkel küzdelemben mindig van valami erőszakos, mitől a sziv megrázkódik. Sokat kellett annak birni és veszteni, ki szenvedélyek után sovárogo! — A szerelmi epedés pedig, melyért a színházbajárást vagy költemények olvasását leginkább tiltják, sem a költészet, sem a művészetből nem veszi származását, hanem azt a természet maga adja, s annál kevésbé fog az ily szerelem kicsiséghez füződni, minél nagyobb alkalma volt a lánykának a magasba és mélybe egyformán tekinteni.

Gondos szülők- és nevelőknél gyakran fölmerül azon kérdés, ha valjon a különféle művészetek iránti érdekeltség, nem teszi-e a gyermeket korán szórakozottá, vagy nem nehezíti-e meg tehetségeinek kifejlődését? Ez aggodalom alaptalan, mert az értelem szélesedésével a munkaerő és munkakedv is növekedik, és nem annyira ismereteink széles, sokat magába foglaló látkörétől, mint inkább törekvéseink hasztalan elpazarlásától ójuk magunkat, mit úgy érhetünk el, ha helyes tájékozás után jókor megtaláljuk azt, mire legtöbb hajlamot érzünk. — Mihelyt a szülő észreveszi, hogy hibázott, midőn gyermekét tánczosnőnek szánta — bár mennyire túlbecsülje is őt — e tévedést ne mulasztja el megvallani neki, s első gondja legyen az eredménytelen foglalkozást mással cserélni föl.

Az elbizakodottságtól, mely a legiparkodóbb, legtehetségesebb egyéneknél is felburjánzik, úgy tarthatjuk távol gyermekeinket, ha eleve éreztetjük velök, mily sok szépet és nagyot szolgáltatnak már mások azon a pályán, melynek ők kezdetén vannak. Hitessük el velök, hogy senki, még a lángész sem képes valamit teremteni, előmozdítani vagy tökéletesíteni, ha elődeit nem tanulmányozza, s azok előnyei és hibáiból nem okul. — Egy szóval hozzuk előttök tisztába, hogy minden természeti adományaik daczára is „csak törpék, kik egy ezeréves óriás vállain állanak.“

Mily fokig kelljen a gyermeket képezni, azt a körülmények és azon eszközök határozzák meg, melyek kezünknel vannak. Fájdalom, napjainkban sok anya és nevelőnkomolyan hiszi, hogy egy nőben nagyon vesze-

delmes adomány a tehetség. — Igazuk lenne, ha a tehetség fejlesztése a többi egyéni tulajdonokat háttérbe nem szorítaná. Mihelyt arról meggyőződnek, hogy a művészetrei hajlam az egész ember öszhangzatos kiképzése által nyer csak tartós alapot, mihelyt szemök előtt tartják, hogy a művésznő házastárs, anya is lehet, s így legszentebb hivatásának betöltésére is képesnek kell lennie — bizonyára a tehetséget, mint az élet virágát, mint a legnagyobb erő és épség jelét fogják tekinteni.

Igazságtalan és czélelles tehát a tehetség kiművelésének minden mást áldozatul vinni. Ez uton a virtuozitás bizonyos fokát el lehet érni, de a művészi nevet nem. Az ily módon kiképzett tehetség a hiúságnak lesz rabjává; magát a mint csak lehet, elszigeteli, hogy annál feltünőbb legyen; saját körében nem talál meglegedést, míg végre azon keserű meggyőződésre jut, hogy bizony minden csak hiúság.

Ha megfontoljuk, hogy leányainknak abban, a mit tudnak, és a mire képesek, a legbiztosabb nászajándékot adjuk; ha eszünkbe jó, hogy a leányt, nőt és anyát, mily sokszor érheti azon előreláthatlan baj, hogy övéiért dolgoznia kell: lelkiismeretes kötelességünknek tartandjunk hajlamaikat és tehetségeiket kiművelni.

Fognak-e azután fényes eredményeket kivíni, fogják-e életüket kizárólag a művészetnek szentelni, vagy képességeiket csak a ház örömeire magában a családban akarják-e ragyogtatni? más kérdés, és e tekintetben valamit kívánni vagy meggátolni nincs hatalmunkban. Föladatunknak megfeleltünk, ha a művelődésnek utat nyitottunk, és a tehetség működését akkép egyensúlyoztuk, hogy az élet más kívánalmai sem hanyagoltattak el.

Záradékaul a leányok nevelése körüli nézeteimnek, még az idegen nyelvek megtanulásáról akarnék valamit szólni. — Alig tudok nőkre nézve ennél üdvösebb foglalkozást, mert az az elmét, az emlékező és ítélő tehetséget egyformán élesíti, s minél tovább haladunk benne előre, annál téresebbé lesz szellemi látkörünk is. Idegen nemzetekkel közelebbi érintkezésbe jövünk, s irodalmu-

kat nemcsak szebbnek, érthetőbbnek találjuk, miután az eredeti mindig veszt a fordítás által, de művészetükkel és történetükkel is közelebről megismerkedhetünk. Azonban egész komolysággal és szorgalommal kell ehhez kapnunk, és nem divatból, melynek összes eredménye az, hogy magunkat és tanítónkat évekig csak hiába gyötörtük.

Nem ellenzem, ha a gyermeket minél korábban kezdik idegen nyelvekre tanítani, csak az anyanyelv birjon azok felett mindenkor túlsúlylyal, és a nyelvmesternők legyenek jól megválogatva. Abból, hogy a nyelvek megtanulása inkább korán, mint későn történjék, még nem következik, hogy később is ép oly sikerrel ne lehetne azokat magunkévá tenni. A helyes kiejtést ugyan nehezebben lehet elsajátítani, de lehetlenség csak akkor állhat be, ha a gyermek hallóműszerei már az anyanyelv gyakorlata által nem nyertek kellő kiképezést. Nagy szegénységre mutat, ha valaki azért nem tanul nyelvet, mert belátja, hogy ő azon nyelven sohasem fog eléggé folyékonyan társalogni. Ez csak eszköz legyen a célra, s valóban gazdagon meg lesz minden fáradság jutalmazva, ha már annyira vittük, hogy a nyelvsajátságokat mind prózában, mind pedig versben felismerhetjük.

A külföldi nyelvek közül melyiknek adjunk elsőséget, nehéz elhatározni, miután minden nyelvnek meg van saját varázsa, s mindegyik egy-egy kulcs a szellem kincseihez. Annyi bizonyos, hogy örömünk minden új nyelv megtanulásával nagyobbodik, mert így hamar feltaláljuk, mi egyik és másik nyelvben a jellemző, s annál gyorsabban tanulunk, minél nagyobb szenvedélylyel és kitartással engedjük át azoknak magunkat.

Legbizonyosabban és legkönnyebben mindenesetre a tehetség vezet célhoz, mert az mindig tud saját, neki megfelelő utat és eszközöket választani. Hol tehetségnek nyoma sincs, ott az idegen nyelvek tanulását ép oly eredménytelennek tartom, mint hajlam nélkül a művészetekkel foglalkozást. Francia és angol nyelveken beszélni divattá lön ugyan, de kérдем, nem hálásabb munkaidőnket és erőnket inkább olyasmire fordítani, hol mégis valami hasznosat vagy örven-

deteset eredményezhetnénk? Ki gyermekeit társaságoknak, azaz a nagyvilágnak neveli, mindenesetre tekintettel kell annak igényeire lennie; de a ki azt tartja szeme előtt, hogy a gyermek saját egyéniségében találja föl boldogságát, s képes legyen másoknak is hasznára válni, bizonyosan előbb a gyermek hajlamait és tehetségeit fogja megmérlegelni.

Nyelvtehetség alatt azonban nem csupán emlékező tehetséget, sem az idegen kiejtések könnyű eltanulását kell érteni, ámbar ezek mind e tehetség kiegészítő részei, hanem érteni kell a nyelv szellemének könnyű fölfogását, és az egész nyelvtartomány gyors áttekintését. Az idegen nyelv lényegének érzése és mintegy eltalálása ez, s a mint valakinek zenei hallásáról lehet szólni, úgy szólhatunk itt ugyan ily értelemben nyelvhalásról.

Ha a gyermekben ilyen tehetséget fedezünk fel, nem szabad semmit elmulasztani, mert utját álljuk a legédesebb gyönyörök kiapadhatlan forrásának. A külföldi nyelveknek anyanyelvünkkel összehasonlíthatása alkalmat ad arra, hogy nyelvünk csodálatos szépségét, erejét és teljét minél tisztábban átérezzük.

Anyáknak és nevelőnőknek alig van szebb feladatuk, mint a gyermekben élénk örömet ébreszteni minden iránt, mi hazai. E mellett a külföldi állapotokkal is, ha utazás által nem, az irodalom útján mindig megismerkedhetünk.

Mit kelljen már most fiatal leányoknak olvasni? és mennyire terjedhet ki a nők olvasmányi köre különösen?

E kérdésekre határozott feleletet nehéz adni, mert a könyvek megválogatásánál az egyéniségre, a viszonyokra és a képzettség fokára egyformán tekintettel kell lenni. Bizonyos kört azért sem lehet itt vonni, mert az irodalom mindig jobban terjed, minél fogva érdekeink is majd emez, majd amaz irányban nyilvánulnak jobban, és mert izlésünktől és hajlamainktól függ, a dolgoknak pusztán áttekintésével megelégedni, vagy azoknak mélyébe is lebecsátkozni.

Fájdalom, a nők legnagyobb része nincs e tekintetben magával tisztában. Többnyire csak azért olvasnak, hogy egy unalmas órát

leöröljenek, mire egy könnyű modorban irt regény vagy egy érzelmes költeményfűzér mint legkinálkozóbb eszközök mutatkoznak. Vagy ha épen feltűnni kívánnak, olvasnak azt, a mi divat. Volt idő, mikor minden 17 éves leányka varrásztalán Humboldt „Kosmos“-át lehetett látni, — hogy mit értettek belőle, adjanak róla ők számot.

Értelmes nevelés mindezen tévedésektől megőrizhet bennünket, ha a gyermek már jókor hozzászokik egészséges, szükségeseknek megfelelő szellemi táplálékot keresni.

Az olvasási vágyat majd nagyobb, majd kisebb mértékben minden életrevaló gyermekben föllehet találni. Czélszerűen fölhasználva nagy segítségére lehet az a tanításnak, valamint a fejlődés előmozdításának is, de tulságosan gyakorolva, beteges olvasási kórrá növi ki magát, mi a szellemi és testi épiségre egyformán káros befolyásu. Ez ellen alig van a táncznál, játéknál és a szabadbani mozgásnál hathatósabb gyógyszer. Azonban nagyon hibásan gondolkozik az, ki mindenemű olvasmány eltiltásával akar célhoz jutni. Ez által csak ingereljük a gyermeket a tiltott gyümölcsök élvezetére, és minden figyelmünk ellenére is, szolgálók, jószívű szomszédok közbenjárásával mindig fog valami könyvhez jutni, mit többre becsül, a világ összes kincseinél. És ilyenkor hányszor szolgáltat a véletlen egészségtelen, ártalmas könyveket kezébe, mi ha nem történnék is, a sziv tisztasága, a gyermeki őszinteség mindenesetre meg van az engedetlenség és az alattomoság által sértve.

Szomorú dolog, mikor némely családnál nem oly könyvet adnak a gyermek kezébe, mi neki való, hanem mindenki olvassa azt, mit leghamarabb érhet. A közmondás: „tisztának minden tiszta“ nem áll mindig. A fiatal tapasztalatlan leány sok dolgon csak átfut ugyan, de sokat azután mélyebben is bevés emlékezetébe. — Különösen a francia irodalomban annyi a kétértelműség, hogy a legelfogulatlanabb lélek sem olvashatja botránkozás nélkül, és még hozzá az élet hamis felfogása, a vakító színekkel festés nem zavarja-e meg a főt? nem vezeti-e álutakra az érzelmet? s nem gyökerezi-e meg azon szerencsétlen tébolyt, hogy a boldogságot a kö-

telesség és erkölcs korlátain túl is meg lehet találni?

Evvel még nem mondom, hogy fiatal leányainkat a rosznak megismerésétől okvetlen távoltartsuk az életben. Tévedésekkel, gyöngeségekkel, szenvedélyekkel oly sokszor találkozunk életünkben s oly sokszor vagyunk azok következeit tünni, vagy megbocsátni kénytelenek! Nem ártalmas tehát, ha az anya vagy a nevelő nő felnőtt leányai kezébe oly könyveket is ad, melyek a társaság elvetemültségét, gonoszságát ábrázolják, csak hogy ez már akkor történjék, mikor a leányka a valót a hamistól, az igazat, az igaztalantól megkülönböztetni képes.

Növendékeink izlésének nem szükséges határozott irányt adni, elég, ha a szép szeretetét, a magasztos iránti tiszteletet, és az igaz utáni vágyat felébresztjük bennök. Mily irányban fogják ők ezeket keresni, egyéni

tulajdonaiktól függ. Az egyik a tudományos értekezéseknek, a másik képzelet-alakjainak fog elsőséget adni. Az egyik Schillert, a másik Goethet, a harmadik Schakespeare-t érendi magához közelebb, míg a negyedik mindegyikben fel fogja ismerni a szép vonásokat, s mindegyiket élvezettel olvasandja. Az egyik ellenszenvvel fog a humor iránt mutatkozni, a másik abban találandja legtöbb gyönyörét. Az egyik a nagyszerűt és hatalmasat imálandja, a másik ellenben oly tárgyakban leli fel boldogságát, melyek derültek, csendesek és szelídek. Az egyik hajlandóbb lesz, csak bámulni és élvezni a szellem műveit, a másik már kritizálni és bonczolgatni is fogja azokat. — És így mint az életben, úgy a művészetek és költészetben is legjobb mindenkit saját lelki ösztönének átengedni.

(Gleichen Eliz után.)

Nagy világ kis krónikája.

— Rossini a nagy zenekirály ismét dolgozik. — Alig hagyta el ágyát, melybe vesélyes betegsége döntötte, valami ellenállhatlan vágy, valami szent, láthatatlan kéz ismét a zongorához vezette őt. — A napokban nyújtotta át nevének a hat melodiából álló albumot, mely ihletett geniusának legújabb tüköre. A párisi zeneműárosok versenyeznek a fényes ígéretekben, hogy a becses albumot megszerezhessék, de a derék nő egy ideig házi estélyei számára, később pedig egyenesen valamely jótékony cél előmozdítására akarja azt fentartani.

— Mig egyfelől Rossiniról ez örvendtes hírt közöljük, fájdalmasan esik másrésről a regényirodalom egyik hasonló nagyságu óriásának Sue Jenőnek aggodalmas helyzetére gondolnunk. A „Bolygó zsidó“, „Párisi titkok“ nagynevű szerzője oly beteg, hogy felgyógyulásához alig van remény.

— Bacherl, a kedves, a szeretetreméltó Bacherl, ki jámbor együgyűségében elhitte, hogy a híres „Ravennai viador“-t ő írta, s kit ekkép a dicsőség szárnyai, szerény iskolatanítói minőségéből egyszerre a legélczebebb ujdondászi tollak magasságaig emeltek — közelebb felolvasásokat tartott érzékeny verseiből Bécsben. Jóllehet a legolcsóbb helynek is 1 frt volt az ára, a bécsi közönség oly nagy számmal jelent meg mégis, hogy a szelid Bacherlnek 800 ft jövedelme volt belőle.

Persze minden ember kinevette őt, de hát a mai világban nem méltányos-e, hogy a jóizű nevetést is megfizessük? Mi pestiek, kiket szinte meglátogat, vagy mire e sorok napvilágot látnak, tán már meg is látogatott, nem tehetünk jobbat, mint ha félreverjük előtte a harangokat, s azon buzgó igékkal pánczélozzuk fel magunkat ellene: „ments meg uram a gonosztól!“

— A világ legnagyobb gőzhajója ma-holnap teljesen elkészül. E gőzhajó, melyet Scott és Russel urak csináltatnak Londonban, bizonyosan epochát képezend a hajóépítészet évkönyveiben. Mintegy 10,000 embernek lesz benne helye, s az Európa és Ausztrália közötti utat legkevesebb 5 hét alatt kell megtennie.

— Egész Európában részvétre talált azon árva gyermek sorsa, kinek egy angol 150,000 frankot biztosított, ha fogadását, hogy egy év alatt egy millió elhasznált levélbélyeget gyűjt — megnyeri. Tőlünk is küldetnek ilyen bélyegek, s nagyon valószínű, hogy októberig a kerekszám el lesz érve, s a szegény gyermeknek nem lesz többé oka árvának érezni magát ott, hol árvasága fájó sebét annyi és annyi ezer ember siet részvéte enyhítő balzsamával gyógyítani.

— A stuttgarti udvari színház igazgatósága kénytelen volt a közönséget figyelmeztetni, hogy az előadásokat háborgató beszél-

getésektől felvonások alatt magát megtartóztassa, s mindaddig, míg a függöny le nem esik, ne lépje át azon nyugodtságot igénylő viseletet, melyet a művészetekkel szemben, minden művelt embernek tanúsítania kell. Be ráférne e figyelmeztetés olykor a mi közönségünkre is!

— A pamelá- musketier- és amazonkalapok annyira divatba jöttek, hogy most már csaknem minden fiatalabb nő hordozza azokat. Egyik hiresebb fürdőben egy falragaszt lehetett a napokban olvasni, mely e kedvelt kalapok rajzát következő észrevételekkel kíséerte: „tizennyolcz évesnek nagyon jól áll; huszonhárom évesnek még megjárja; harmincz évest őrizzen tőle ég; harminczhat évesnek már nevetség.”

— Brüsszelben egy volt színésznő, midőn mult hó 14-én a színházi előadásról lakására ért — agyonlőtte magát. A seb veszélyes volt, de nem halálos. Midőn másnap öngyilkossága okáról kérdezék, akkép indokolá a dolgot: — „U natkoztam, ez az egész. — Mindennap ez az „örökös egyformaság.”

— Genoux francia író szülőföldéről 1811-ben jött Párisba. Itt egyideig mint kéményseprő, majd mint csizmatisztogató, később pedig mint szakács és inas nyert alkalmazást. Szabad óráit azonban már ekkor is szellemének művelésére fordította. — Lett belőle később kereskedő, s mint ilyen, nagy fáradsággal gyűjtött vagyonával összekötésben állott Rio-Janeiroval. — Egy tengeri vész következtében mindenét elvesztvén, rövid ideig Limában katonáskodott, s miután egy amerikai és egy francia czethajón mint czethalász, a világot körülhajózta, visszatért megint Párisba, hol különféle nyomdákban mint betűszedő kereste kenyerét. Most mint regényíró nagy névben áll, mit nem is lehet csodálni, miután egész élete regény, olyan regény, melynél czifrábbat aligha játszatott még emberrel a sors.

— Berlinben nehezen van oly általánosan szeretett, annyira sajátosságosan eredeti egyéniség, mint Wrangel tábornagy. — Minden nevezetesebb ember bemutatattja magát nála, mely alkalommal a segédtszertnek áll kötelességében a tábornagyot a bejelentett egyénről tájékoztatni. Egy napon Puttlitz a költő vezette be magát hozzá. A segédtszert, vonatkozásul a költő legismertebb művére, ezeket sugja a tábornoknak: „mit regél az erdő?” Az öreg tábornok nem igen lévén a szépirodalomban jártas, félreértette segédjét, s e helyett a legártatlanabb képpel azt kérdezé Puttlitztól: „Régen foglalkozik ön már az erdészettel?”

— Nissen dán tanácsos bebizonyította, hogy vannak a mostani önző világban is em-

berek, kik házasságot nem alacsony nyeresz- kedésből, hanem példányul felmutatható önzetlenség és nagylelküségből is kötnek. Az érdemes férfiú, mint a zenészet nagy kedvelője, kedvencz mesterének, Mozartnak életirásával foglalkozott. Épen adatainak gyűjtésekor hallja, hogy Mozart neje, bár körülményei igen szigorúk, még él. Rögtön elutazott tehát Németországba, a már ötven éves özvegygyel megismerkedett, kezét megkérte, s lőn az elhagyatott nőnek hű férje, ki fiaivá fogadta a két felnőt Mozart fiut is, s gondoskodott jövőjükről, mint atyához illik.

— Egy német lap következőleg ír a mosolyról. Egy szeretetreméltó mosoly a női arcnak az, a mi a napsugár a tájnak, megszépíti az nemcsak a kevésbé szép arcot, de kellemessé teszi a visszataszítót is. Ne legyen azonban a mosoly élettelen, sem pedig bányuság kinyomata, valamint ne csak az egyik szájszegletet hozza mozgásba, mert így az arcz erőtetett, természetellenes kifejezést nyer. Egy kellemetlen mosoly tönkre teszi az arcz szép vonalait, és rútitóbb a haragnál. — A mosoly sokféle, és mindegyiknek meg van jellemző tulajdonsága. Egyik mosoly jóságot és szelidséget, a másik gunyt, keserúséget, vagy kevélységet jelez, az egyik ártatlan gyöngédség kifejezésével lágyítja a vonásokat, míg a másik szellemi élénkség világát gyújtja meg azokon. Tükörbe nézni, és ott mosolyogni tanulni, nem vezet annyira célhoz, mint ha saját magunkba tekintünk, és arra vigyázunk, hogy szívünk a rosztól illetlen maradjon, s folytonosan szép és kedves gondolatoktól legyen megvilágítva. — Ha a szív tiszta, a nyájas, szelid mosoly nem maradhat el ajkainkról.

— Éjszakamerikában oly jók az emberek, hogy a Wisconsin állam egyik grófságában mindössze is csak egy fogoly van. Ezt is egy tehén ellopásaért ítelték el 90 napra. — Miután ott börtönök nem építenek, e gonosztevőnek nem tudtak másutt helyet adni, mint a város legelső hoteli egyikében. Itt a reggeli végeztével sétára bocsátják őt, mely addig tart, míg ebédre nem csengetnek, holott is a fogoly igen jó étvágygyal lát dologhoz, a más kontójára. A délután hasonló élvezetekben telik el addig, míg a vacsorálás órája nem üt, mely után a bünhőncz tisztességes emberekhez illőleg jókor ágyba fekszik. Még csak néhány hete van hátra, de nem hiszi senki, hogy megszökjék, mert az egész grófságban őt tarják a legszerencsésebb emberek.

— Egy amerikai tréfa. — Az egyesült államokban minden elnök — elnöki hivatalának elfoglalása után, — hallatlan zaklatásoknak van kitéve, mert azok, kik kor-

teskedésükkel öt magas állomására ugyszólván felemelték, mind megrohanják öt kérelemlevelükkel, és kunyorálásukkal egy kis jövedelmes hivatalért az állam szolgálatában, mely kunyorálásokat kielégíteni magával a lehetlenséggel határos. — Ide vonatkozólag következő történetkét olvasunk egy éjszaka-amerikai lapban. — Több ily hivatalratörő egyén borozgatott egy alkalommal egy vendéglőben, midőn közölök egy pohárhős, névszerint Jake D—, a ki ha ivott igen beszédes, józan korában pedig egész a kiállhatlanságig hallgatag volt, — felkelt és azon szándékot nyilvánítja, hogy ha a tisztelt társaságnak nem lenne ellenvetése, egy kis történetet mondana. — Megkapván a kívánt engedélyt, következőleg kezd beszélni. — „Egy bizonyos királynak — nevére már nem emlékezem — volt egy udvari bölcsésze (mint más királyoknak udvari bolondjuk) — a kitől ő mindenben tanácsot kért, és mindenben ráhallgatott. — A király egyszer vadászatra készült, és miután udvari személyzete s a hivatalos vendégek egybegyülve minden készen volt az indulásra, bölcsésze után küldött. — „Nos? lesz-e eső philosophus?“ — kérdé tőle, midőn ez parancsa következtében megjelent. — „Nem lesz felséges uram, bátran elindulhatnak.“ — A király és vadász-kisérete tehát elvágtatott. — Utközben találkoztak egy paraszttal, a ki nekik szemközt szamaragolt. — Ez — (nem a szamár, hanem a paraszt) — tanácsolá nekik, fordulnának vissza, mert megáznak. — Természetes hogy kinevették őt, hisz egy bölcset csak bölcsebb mint egy paraszt. — Azonban alig mentek egy dülőföldet, midőn hirtelen egy nyári zápor kere-

kedett a nyakuk közé, s egész testükben átázva hazafelé kellett fordulniok. — A philosophus, mivel hamisan jövendőt elkergettetett. — A király a parasztot hivatta. — „Mond, honnét tudtad te, hogy esni fog?“ — „En magam se tudom azt tulajdonképen, szamaram adta értésemre.“ — „És hogyan adta értésedre? — kérdé elbámulva a király. — „Füleit hegyezte fölség!“ — Ekkor meg a parasztot kergették el, és hivatták a szamarat. — A szamár kompareált, és az elkergetett bölcsész helyett elfoglalá annak tiszttségét. — „És ezen tiszttség adásával“ jegyzé meg Jake D— okos képpel rettentő ügyetlen dolgot mívelt a király. — „Hogyhogy? — kérdé valaki a hallgató hivatalvadászok közül. — „Ej! — mondá Jake — mert azóta minden szamár hivatalba akar jutni!“ **.

— Rachel k. a visszaérkezett Párisba, de fájdalom oly beteges állapotban, hogy kocsijából is úgy kellett kiemelni.

— A benszülött mexicóiak a csókot így híják: tetenamekvilitzli! Ha a benszülött mexicóiak csókja is ennyivel hosszabb, akkor a mexicói völegények irigyelendő emberek.

— Mily eredeti módon teszik a születési eseteket napjainkban közzé, mutatja a „Kölni ujság“ egyik száma, hol egy kölni lakos következőleg értesíti az örvendetes eseményről távollakó atyjafiait: „Rokonaimmal, barátaimmal és ismerőimmel ezennel tudatom a boldogító hirt, mely szerint tetszett a mindenek urának, az ő véghetlen jósága és kegyelmességéből, nekem egy Mária nevű egészséges és izmos leánykát küldeni. Köln, májusban 1857.“

Társaséleti és szépműi szemle.

— Az Ö cs. kir. Felsőgeik itt mulatása emlékeül Rózsavölgyi s társa által kiadott „Erzsébet-album“ megjelent. A tartalmat következő hazánkfiak irták: Ábrányi K., Bartay E., Brand, Doppler F., Huber J., Huber K., Merkel, Pető, Schmidt, Székely, Thern. A Császárné Ö Felsőge számára készített díszpéldány egy szekrénykébe helyezhető, melynek felső fedele magyar pusztai tanyát ábrázol fából kifaragva, s minden legkisebb részletében a legnagyobb tökélyvel van kivive. Az album bekötésének külső fatábláit az érczrakművel Nagy Ferenc műasztalos készíté, kit mint a „P. N.“ írja ily remek műkészítése mellett se nyilvánított képesnek a helybeli asztalosczeh az „asztalos mesteri“ címre!

— A magas kormány egy „magyar biz-

tosítási egyesület“ engedélyét adta meg, mely egyesületnek alaptőkéje három millió pengő forint leendő, s ezer darab ezer pengőrtos részvényre alapítatik. Ez egyesület eleinte csak jég és tűzkárok, később azonban életbiztosításokra is fog terjeszkedni.

— Győrben nőegylet van alakulóban, s a milyen lelkes nők vannak Győrben, úgy hisszük, hogy e szép szándékot ki is fogják vinni. Szombathelyen pedig szegény-gyermek-kórházat terveznek.

— Lapunk mult számában Victória angol királyi hgnő születésideje a porosz királyi hercegeivel volt összetévesztve; az angol kir. hgnő nem 1831., hanem 1840. évben született.

— Kövessi magyar bűvészek, ki vidéki színpadokon tetszést aratott, a nemzeti színpadon fölléptét emlegetik.

— Szabó társasága jelenleg Temesvárott működik, s az általa előadott magyar operák, a „Kunok“ és „Ilka“ a temesvári közönség határtalan tetszésében részesülnek.

— A nemzeti színházban . . . közbevetőleg legyen mondva, jövő félévben az előadásokról rendes jelentéseket adandunk, ha nem is minden előadásról, de minden színvilági újdonságról. Mi mindenben olvasóink ohajtásaival akarunk találkozni, s több oldalról ellesett nyilatkozatok után meggyőződünk, hogy a pesti színi krónika és bírálat, igazságot rejtő elmés modorban, a vidéken is érdekes olvasmány tárgya. E mult félév különben is, eredeti újdonságok dolgában a multakhoz aránylag, meddő volt. A Teleki-jutalom csak két új művet eredményezett, s még most is érezhető, hogy a drámaírói erők részint a Ráday-részint a jövő évi Telekidijra készülnek, mert nagyobbára mind fordított új művek kerülnek színre — eredetiekről még a Fama is hallgat. A „Tücsök“ — mely német színpadokon oly nagy sikert aratott, — nálunk a réti tücsök csöndes hatásánál egyebet nem idézett elő. De ha már a dráma tengerén — talán nagy jelenetekre készülő — szélcsőnd uralkodik, legalább a drágalátos ballet ne pihentetné oly soká lepkeszárnyait, különben sem panaszkodhatik valami rekkenő időjárásról. Egyébkint, ha sokáig elrejtőznek, még arra a gondolatra vetemedhetünk, hogy Legrain látására nagyon elszomorodtak. „Salvator Rosa“ című új balletet már év óta emlegetik, s most megint azt halljuk, hogy Aranyvári elutaztával ismét elhalasztatott. Be kell ér-nünk azzal, hogy Zengraf kisasszony, aradi születésű magyar nő és német színésznő, ki jelenleg Pesten az ujtéri színházban vendégszerepel, talán a magyar színházban is — fölléphetne. — Sokkal vigasztalóbbak a vidéki színi hírek. Kassán, hol évek óta nem volt magyar színészet, jelenleg Pázmán társulata, a közönség lelkesedő részvéte közben tartja előadásait. — Ifju Lendvai e napokban érkezett meg onnan, hét estén valóságos örömiadások közt játszott, segy értékes ezüst billikomot ezüst véderben — kapott ajándékba. — A kolozsvári színházat jövő évre Láng Boldizsár bérelte ki. — Ezek után még csak az a szomorú hír van hátra, hogy nagy Szentpéterink Budán Siklóssy orvos vizsgyógyintézetében ápoltatik — a víg öreg urak, a vén szerelmesek, a halhatatlan Falstaffok feledhetlen személyesítője, ki játékaival milliók szemébe vidám kacaj könyeit varázsolta — ki elfeledtette még a beteggel is, hogy van — mulandóság, most könnyörtelen hosszú betegség kinjai közt szenved,

s bántólag ébreszti föl mindenekben a gondolatot, hogy e világon minden elmulandó.

8 — Mai napság, a pénz zsarnoki uralkodásának szomorú korszakában, nagyobb hős tettet nem követhetnek el a jobbak, mint-ha valamely nemes ügy részére forintjaikkal áldoznak. A „Napkelet“ bizonyíthatja, hogy mi nem vagyunk barátjai a férfiatlan, a kendőző önámításnak, de azt kellemes meggyőződéssel állítjuk, hogy hazánk, a nagylelkűségben aligha túl nem szárnyalja az általunk ismert népeket. A magyar még eddig inkább adakozó, mint vállalkozó volt, a kor kívánalma majd az utóbbi tulajdont is megnöveli, — addig örülünk annak, hogy az áldozatkészségnek napról napra újabb, meglepőbb jeleivel találkozunk. Nyiregyháza községtanácsa legközelebb a magyar tudós társaságnak ezer pengő forintot adományozott, emlékeül azon örömmel, melyet Ő Felsőgeiknek hazánkban utazása okozott.

9 — Az adakozásnak akár külön rovatot nyissunk, arra mindig számos adatot találunk. Salamon-Palochay bárónő a pesti bölcsödének nemrég 200 pftot, ujabban pedig ismét 500 pftot ajándékozott.

10 — A nélkül, hogy a napi sajtó indítványozta volna, Komárom, Gyöngyös, Szegszárd, Hőgyész helységekben adakozások gyűltek, és pedig aránylag a népséghez jelentékeny összeggel azon célra, hogy azon Beöthy László sirján diszes emlék állíttassék. Gyöngyös helység maga 42 pftot küldött be e célra a Hf. szerkesztőségéhez. — E szép kegyeletről örvendeztetőleg tanuskodó tettek más felől azon leverő gondolatra vezetnek, hogy azon hazában, hol a holtak iránt ennyi hálaérzet nyilatkozik tettekben, senki-nek és semmi módon nem sikerül, e gazdag részvétet az élők számára biztosítani — például valamely könyvkiadó részvénytársulat alapítása által?!

11 — Beck hazánkfia, érdemes színi vendégünk a nemzeti színházban már négyszer lépett föl mindig teli ház előtt, mi a nyári saisonban fölemelt árak mellett mind a színházra mind ő rá nézve igen nyereséges dicsőség.

12 — Nincs, nem lehet tragikusabb csapás emberre nézve mint az — örültség, és bizonyosan nincs szájalomra gerjesztőbb teremtménye Istennek mint egy örült. A legdurvább lelkületű gonosztevők közt is ritkán fordul elő eset, hogy közölük méltatlankodnék valamelyik ily szerencsétlenen. Minden ember szájalmat, részvétet érez az örült rettenetes sorsa iránt, mindenki örömet segítene, könyörülne rajta — ha tudna; örömmel vettük tehát a legmagasabb intézkedést, melynek folytán közelebb egy legfelsőbb

helyen jóváhagyott sorsjáték nyitattik meg, egy országos tébolydának Erdélyben leendő felállítása végett — azon megjegyzéssel, hogy ha az eredmény az e célra szükséges öszleten túl többletet mutatna ki, e többlettel a magyarországi országos tébolyda pénzalapja szaporíttassék. — A nyereményösszeg 60,000 cs.kir. aranyat tesz, és a huzás legfőlebb 1857. december 29-ik megtörténik.

— A külföldi fürdők között Gräfenbergben van tán legtöbb magyar ember, s különösen iróink s művészeink seregestől tódulnak oda, kik mindannyian csodás eseteket beszélnek e gyógy mód rendkívüli hatásáról. Nemrég Tomori jött meg s utazott vissza ismét, azon kedves hirt hagyván itt, hogy idősb Lendvay már — tánczol és üdén járja a meredek hegyeket. Vadnay, Berecz már ott vannak, Szelestey, Lisznyai pedig e napokban indulnak oda.

— A még alig 14 éves Bidó Amália, nagyreményű hegedü-virtuoz, jelenleg Kolozsvárott ad hangversenyeket.

— Munkácsi Flóra kedvelt színművésznőnk jövő hóban a marienbadi (csehországi) gyógyfürdőbe utazik.

— Eleget prédikáltak nekünk, hogy hát féljünk már a június 13-iki világvégétől, és mi nem akartunk félni. Lám a felvilágosultság nagy városában Lipcsében a nagy félelemben a nőnöveldeket becsukták; a komoly tudományosságot affektáló Prágában elhatározták, hogy a félelmes napon minden ember a marhavásártéren várja a világ összeszakadását; — tőlünk nem messze Bécsben csoportok gyülekeztek össze minden városrészben jun. 13-án és még a házakat is megjegyezték, hogy melyik dől előbb össze! — És ezek a magyarok az auktoritások dacára sem akartak félni! Mit csináljon velük az ember? Hogy nem akarnak — civilizálódni!

— Orlainak már többször említett egyik legújabb és legsikerültebb műve „Petőfi Debreczenben“ a napokban adatott át a műtárlatnak, és ott bizonyosan azon festmények közé fog tartozni, melyek a költői felfogás, és a kivitel sikerültségére nézve, szóval műbecs tekintetéből sok műbarátot fognak elragadni.

— B. Sina Simonnak a gazdasági kiállításon bemutatott egyik hollandi fajú tehene, mely a párisi kiállításon is díjt nyert, naponként 40 itcze tejet adott, sőt a majoros állítása szerint volt eset, hogy 45-öt is adott.

— A tolvajok előtt azonban semmi sem szent, még az irók sem. Minap egy író szobájába törtek a svábhegyen, s apróságait s tárczáját meglopták. Hogy a tárczában

nem sok volt, az persze — írónál — magában értődik. Hanem e tolvajok is még nagyon tapasztalatlanok voltak — a mi onnan magyarázható, mert először: írótól akartak pénzt lopni, másodsor mert azonnal kézre kerültek, s végre, a legidősebb csak 13 éves volt!

— Jelenleg egy amerikai szellemű üzlet vár a valósulásra, mely kicsinyesnek tetszik ugyan, de valódi hasznot ígér, s minden inyencz és gondos házi nő örömmel várhatja sikerét. A lapok már egyig emlegettek egy keletkezében levő „tyuknemesítő társulatot“, melyet leginkább nők fognának képezni. Ha tehát a férfiak mindent elkövetnek lovaik, ökreik, ebeik nemesítésére, természetes, hogy nőink sem akarnak hátra maradni a real irányban haladó kor szellemétől, s a gyöngéd gondjaik alá helyezett baromfiak nemesítését teszik feladatukká. Minthogy pedig a baromfiak között a csibehus — közmondásos jóságára nézve első helyen áll, s minthogy különben a tyukok, az anyai szeretet, nevelési gond, s más egyéb női érényekben legkitünőbbek, emellett ez állatkák azok, melyek nemcsak izletes husokkal, de a főzésben s ennél fogva a házi életben oly nagy szerepet játszó tojásaikkal is szolgálják az emberiséget, — egyelőre is tehát a tyukok nemesítése tüzetik célul, s a társulat terveiről még most csak annyit tudunk, hogy egy részvény ára 10 pft. lenne, évenként tyukkiállítások tartatnak, melyeken sorshuzás utján az illető tagok nemesített tyukfajokhoz juthatnak, s ingyen kapnának tojást. E napokban hozatnak az alapszabályok, s ha a társulat megalakul, bővebben fogjuk megismertetni.

— A pesti műegyesület f. hó 18-án gr. Andrássy Manó elnöklete alatt tartott közgyűlésében elhatározta, hogy ezentul az év végével, a szerint a mint kitűzve leend, az egész év folyamában kiállított hazai művek közül a legjobb történeti vagy genrekép a vételáron felül száz aranynyal, az utána második pedig ötven aranynyal jutalmaztassék.

— Lechner József kitünőbb magyar órásmester és Csomortányi mechanicus egy villany-delejórát kiszitettek, mely az előbbinek váczu-utczai boltja fölött éjjel nappal látható. Tulajdonképen csak óramutatók ezek, melyeket egy a boltban járó próbált óra szerint villany-delej és galvánérő mozgat, s Lechner ur e módszerrel képes csupán egy járó óra szerint több távolabb helyezett óralapokmutatóit rendes mozgásba hozni. Nagy épületekben intézetekben azon előnnyel használhatni e találmányt, hogy akár minden szobában jelelhetni vele az időt, csupán csak egy óragép alkalmazásával.

23 — Egerben férfi dalárda van alakulóban, — mire azt jegyezzük meg, vajha a vidéki népesebb városok mivel ifjúsága versirási hiu kísérletek helyett, mindenütt ilyen dalegyletekké alakulna, ez sokkal hálásabb és könnyebb dolog; ügyessé, vidámmá teszi az ifjakat, s a szépek előtt is kétségkívül több hatást tehetnek egy személyesen s szépen előadott dallal, mint holt betűkben halva született versekkel!

24 — A „M. Sajtó“ elmés tárczairója — „Péntek“ egy különös és szomorú, de a napi sajtó jótékonyosságát tanúsító felszólítást intéz minden emberbaráthoz. Egy 14 éves leányka

eltűnt szerető szülői házától, senki se tudja, hova? — csak a szülők gyanítják, hogy a még tapasztalatlan, de annál fellengzőbb lelkű leányka, hihetőleg valamely színész társasághoz utazott, mivel már előbb szüntelen a színi pályáról ábrándozott. Az elkeseredett szülők felkérnek minden jobb érzésű embert, hogy feltalálás esetében a „M. Sajtó“ szerkesztőségét értesíteni sziveskedjenek, s a szülők, ha a leányka hajlamai a művészpálya iránt legyőzhetlenek lennének, ígérnek saját gondjaik alatti kiképeztetését. Mi lesz belőle, ha szívtelen kalandorokkal találkozik tévedt útjában?!

Házi könyvtár.

Magyarországi Szt-Erzsébet élete.

Irta Danielik János. 14 lap. Ára 30 kr. — Minden legtanultabb, tehetséges ember is bizonyos életidejében kiskorú, azokat kivéve, a kik egész életükben kiskorúak. A kiskorúság ezen átmenetes idejében rendesen nem értik át az emberek a vallásosság fontosságát a társadalomban, főleg pedig a szerelmi és házaseleti viszonyokban, melyek az embernek, a legnagyobbaknak csakugy mint a

kicsinynek, legfőbb boldogságát határozzák el. A magasztos szerelem, az önfeláldozó női hűség példáit leginkább a vallásos időszakok mutatják föl — fájdalom, hogy pénzimádó korunkban e dicső erények egyre ritkábbak, melyeket bátran a vallásos érzelem hanyag ápolásából is származtathatunk. — Azért e költői nyelven, emelkedett vallási ihlettel irt könyvet méltán ajánlhatjuk hölgyeink szentélyébe ékszerül.

Női műiskola.

Magyarázata a jelen számunkhoz mellékelt mintarajznak.

1. sz. Utitáska szíjja.
2. sz. L jelbetű.
3. sz. P jelbetű.
4. sz. Ugyanazon rajz kibébitett mértékben, mint a 17-ik számú.
5. sz. Korona, s G S jelbetűk.
6. sz. B jelbetű.
7. sz. A C jelbetűk.
8. sz. Szegélyzet.
9. sz. Hálózott csipke.
10. sz. Nyakgallér rajza.
11. sz. R J jelbetűk.
12. sz. B C jelbetűk.

13. sz. Köze valamely himzetnek.
14. sz. A B jelbetűk.
15. sz. Nyakgallér rajza.
16. sz. R P jelbetűk.
17. sz. Ruha-volans himzése. Feszton-tüszéssel és vastag gyapotfonállal készítették, úgy hogy a munka igen könnyű és szapora. Könnyű félpamut anyagra, melynek nincs beszótt volansja e rajz a gyapotból a megfelelő színben himeztetik a mi igen jól veszi ki magát.
18. sz. Kendő sarka.
19. sz. B C jelbetűk.
20. sz. Ugyanaz a mi a 13. szám.

Galamboستا.

Her.... Ottónak. „Rabmadár“ című költeménye várakozásra jogosít, ha többet látunk öntől, biztosabban ítélhetünk.

Váry urnak. A költészet oly nagy és ritka dolog, hogy azzal minden más cél elrontani, de nyerni nem lehet. A ki szerelmes, ülje meg jól a paripát, vivjon emberül, tánczoljon szépen, énekeljen bájjal, nyakravalóját kösse ügyesen, haját fodroztassa

föl stb. — és bizonynyal kedvesebb lesz, mint ha verseket ír.

Vácson K.... Victor urnak. Intézkedni fogunk. Hébehóba egy kis levelkét várunk — Bajáról.

„**A zsarnok rokonai**“ szerzőjének. Önnek írlya nem rossz, röviden kitérések és szóvirágok nélkül, eléggé egyszerűen ír, de beszélyéből hiányzik az igazságszolgáltatás s következőkép az alapeszme.

LEGOLCSŐBB DIVATLAP

(megjelenik minden héten egyszer)

félévre 3 forint 4 jutalomképpel :

Előfizetési felhívás

A „NÖVILÁG“
1857

MÁSODFÉLÉVI FOLYAMÁRA.

Lapunk a jövő félévben teljesen új, díszesebb és nagyobb alakban fog megjelenni az eddigi csekély előfizetési ár mellett.

Erre nézve következő, a gyakorlati czélt elősegítő javítások- s bővítésekkel alakítjuk át lapunkat, úgy mint :

1. Lapunk jövőre nagyobb nyolczadrétben, díszesebb s újabb alakban jelenik meg.
2. Juliustól kezdve lapunk izletes színezett borítékkal lesz ellátva, mely egyszersmind részint vidéki tudósításokat részint hirdetéseket hozand.
3. E jövő félév folyamában adandunk legalább husz rendes műmellékletet, u. m. színezett divatképeket, mintarajzokat, zeneműveket stb.
4. Féléves előfizetőinknek rendkívüli műmellékletekül ingyen NÉGY OLY JUTALOMKÉPET küldünk, melyek bolti ára két pengő ft. leend, s melyek tárgya úgy lesz választva, hogy az kivétel nélkül minden magyar hölgyet érdekeljen.
5. A szépirodalmi részt illetőleg pedig, a lapunkban a jövő félév folyama alatt megjelenő minden munka, a rendes tiszteletdíjazáson kívül egyszersmind pályamunka is, és pedig : a legjobb próza — legyen az beszély, humoreszk, elmefuttatás, életírás vagy bármi, legyen bár fél vagy csak negyed ivnyi terjedelmű, 16 darab arany rendkívüli jutalomra; a legjobb költemény pedig, legyen az dal, románcz vagy ballada, nyolcz arany rendkívüli jutalomra tarthat számot. A jutalmat előfizetőink fogják odaítélni az év végén az új előfizetési levelekben.

Előfizetési föltételek :

Évnegyedre (juliustól september végeig) postán küldve, vagy házhoz hordatva . . . . 1 ft. 30 kr.
Félévre (juliustól decemberig) postán küldve, vagy házhoz hordatva (4 jutalom-képpel) . 3 „ — „

☞ Tiz előfizetésre egy ingyenpéldány járul.

Az előfizetési öszletek (ha lehet, a régi czimszervények (adresse) beküldésével) a Növilág kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) intézendők.

Heckenast Gusztáv, kiadó tulajdonos.

Vajda János, felelős szerkesztő.

H I R D E T É S E K.

(5-6)

RÖMER ÉS HECKENAST

(20.)

KÉZMŰ- és DIVATÁRUK-KERESKEDÉSE

Pesten, vácz-utca 15-dik sz. alatt

ajánlja

legújabb s legizletesebb női burkony- és long-shawl-jait, valamint dús választékban francia és belföldi batist, mousselint, gyapju- és selyem-bareget, — továbbá mindennemű jelen időszakra alkalmas selyem-, félselyem- és gyapju-hölgy-ruhakelméit, feltünőleg olcsó árakért.

☞ Melléklet : Előfizetési hirdetés a „Falusi Gazda“ czimű hetilapra.

Rendes heti divat-tudósításokkal
báró JÓSIKA JULIÁTÓL.

Szerkeszti
VAJDA JÁNOS.

Kiadó-tulajdonos
HECKENAST GUSZTÁV.